

บทที่ 3

ผลการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงาน ภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่กำหนดให้มีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารของราชการในการรองรับการตรวจประเมินของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน เช่น สำนักงานก.พ.ร. สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการกระจายอำนาจ ฯลฯ อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2.1) และเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติ ในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2.3) นั้น คณะผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่กำหนดไว้ คือ

1. ดำเนินการประสานงานร่วมกับคณะทำงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ นักวิจัยประจำโครงการ และผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐในภูมิภาค เพื่อกำหนดแนวทางการเสริมสร้างความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

2. ดำเนินการเผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และแนวปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งทำการประเมินโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ในลักษณะของการจัดเวทีประชุมสัมมนาเป็นรายกลุ่มจังหวัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศประกอบด้วยกลุ่มจังหวัดละ 2-4 จังหวัด

3. ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเผยแพร่และการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาและสร้างเป็นเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติ (Benchmark) ตลอดจนวิธีการติดตามประเมินผลหน่วยงานภาครัฐที่เป็นมาตรฐาน

4. ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐได้ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

5. สรุปและวิเคราะห์ผลการเผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีผลการดำเนินการในภูมิภาคต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ผลการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐ

จากการดำเนินการตาม “โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540” ใน 4 ภูมิภาค 76 จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นการจัดประชุมสัมมนาและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนหน่วยงานของรัฐในลักษณะของกลุ่มจังหวัด รวมจำนวน 29 ครั้งนั้น ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า มีหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น จำนวน 4,723 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 55.80 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 8,464 หน่วยงาน และมีบุคลากรในหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมประชุม จำนวน 5,093 คน คิดเป็นร้อยละ 59.24 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมด โดยมีผลสรุปการประชุมสัมมนาในแต่ละภูมิภาค ดังนี้

1. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐ : ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน

การดำเนินการในภาคเหนือและภาคกลางตอนบนนั้น คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพะเยา เป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยคณะนักวิจัยได้มีการเผยแพร่ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐรวมจำนวน 8 ครั้ง มีตัวแทนหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมประชุมจำนวน 1,067 คน จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมจำนวน 2,226 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.93 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาในภาคเหนือและภาคกลางตอนบน

ครั้งที่	พื้นที่กลุ่มจังหวัด	หน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงานที่เข้าประชุม	หมายเหตุ (ว/ด/ป/ที่จัด)
1	แม่ฮ่องสอน	144	90	90	13 มี.ค. 52
2	เชียงราย พะเยา	310	156	156	25 มี.ค. 52 เชียงราย
3	เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน	346	191	191	27 มี.ค.52 เชียงใหม่

ครั้งที่	พื้นที่ กลุ่มจังหวัด	หน่วยงานที่เชิญ เข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้า ร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงาน ที่เข้าประชุม	หมายเหตุ (ว/ต/ป/ที่จัด)
4	พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร เพชรบูรณ์	326	135	135	1 เม.ย.52 พิษณุโลก
5	นครสวรรค์ ชัยนาท อุทัยธานี	336	142	142	3 เม.ย.52 นครสวรรค์
6	กำแพงเพชร ตาก	225	74	74	23 เม.ย.52 กำแพงเพชร
7	แพร่ น่าน อุตรดิตถ์	263	165	165	29 เม.ย. 52 แพร่
8	สุพรรณบุรี อ่างทอง ชัยนาท	276	114	114	2 เม.ย. 52 สุพรรณบุรี
รวม	21 จังหวัด	2,226	1,067	1,067	

ในการดำเนินการจัดประชุมสัมมนาในภาคเหนือและภาคกลางตอนบนดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีการเผยแพร่และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสให้กับตัวแทนหน่วยงานให้รับทราบ เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการรองรับการติดตามและประเมินผลโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 รวมทั้งมีการชี้แจงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและในฐานะของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลด้านความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานของรัฐ

นอกจากนี้ยังได้แนะนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) เพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และมีการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว รวมทั้งให้ความสนใจเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ในการรองรับการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม คณะวิจัยได้สรุปและวิเคราะห์ผลการตรวจประเมิน และสร้างเกณฑ์เทียบเคียง การปฏิบัติงาน (Benchmark) รวมทั้งความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการและประเมินผล ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด คณะวิจัยสามารถสรุปการวิเคราะห์คะแนนหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการอบรมสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน 1,067 หน่วยงาน ซึ่งคณะวิจัยได้คัดเลือกแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 717 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.85 และวิเคราะห์ตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดไว้ 48 ตัวชี้วัด 5 ระดับการประเมิน ($48 \times 5 = 240$) 240 ข้อ ซึ่งมีคะแนนเต็ม คือ 480 คะแนน โดยสามารถสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1) การประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของทั้ง 21 จังหวัดในภาคเหนือและภาคกลางตอนบน พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส เฉลี่ยในแต่ละมาตรฐาน 40.59 คะแนน เฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐาน ได้ 280 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ของคะแนนรวมทั้งหมด ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงผลสรุปคะแนนเฉลี่ยรวม ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ
ในภาคเหนือและภาคกลางตอนบน จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	80	48.46	18.97
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	47.61	16.06
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	47.47	15.93
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	60	37.70	16.10
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	31.44	16.79
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	27.58	18.13
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	39.74	19.88
จำนวนหน่วยงาน/ค่าเฉลี่ย (คะแนนรวม)	480	40.59 (280)	14.33

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์ประเมินมาตรฐานเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนที่ได้กำหนดไว้ แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐานจะพบว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานทั้ง 2 ส่วนมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส ดังนี้

กลุ่มจังหวัด/ภูมิภาค	คะแนนเฉลี่ย ในภาพรวม	คะแนนเฉลี่ย ของหน่วยงานราชการ ในส่วนภูมิภาค	คะแนนเฉลี่ย ของหน่วยงานปกครอง ส่วนท้องถิ่น
ภาพรวมของ 21 จังหวัด	280	260	300
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 17 จังหวัด เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ น่าน พะเยา	284	262	306
กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนบน 4 จังหวัด อุทัยธานี ชัยนาท อ่างทอง สุพรรณบุรี	276	258	294
คะแนนเต็ม/ค่าเฉลี่ยรวม	(480) 280	260	300

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 260 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.58 ของคะแนนรวมทั้งหมด น้อยกว่า คะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 300 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นมากกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานราชการ ส่วนภูมิภาค

เมื่อพิจารณาเฉพาะคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคกลางตอนบน ที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 276 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ของคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งไม่ต่างไปจากคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ ที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 284 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59.16 ของคะแนนรวมทั้งหมด จึงแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั้งสองแห่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้จัดทำขึ้นและมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกัน

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคเหนือและภาคกลางตอนบนมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ถึง 280 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.33 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ค่อนข้างดี และหากมีการนำคะแนน 480 ไปกำหนดช่วงเฉลี่ย 5 ระดับ จะพบว่ามีการกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

คะแนน 1-96	น้อยมาก	จำนวน 45	หน่วยงาน ร้อยละ 6.27
คะแนน 97-192	น้อย	จำนวน 133	หน่วยงาน ร้อยละ 18.65
คะแนน 193-288	ปานกลาง	จำนวน 237	หน่วยงาน ร้อยละ 33.05
คะแนน 289-384	มาก	จำนวน 212	หน่วยงาน ร้อยละ 29.56
คะแนน 385-480	มากที่สุด	จำนวน 90	หน่วยงาน ร้อยละ 12.55
รวม		จำนวน 717	หน่วยงาน

จะสังเกตได้ว่ามีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนน หรือมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 302 หน่วยงาน จาก 717 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 42.12 ของหน่วยงานทั้งหมดที่นำส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐได้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำหรับหน่วยงานที่ได้ทดลองใช้แบบประเมินความพร้อมเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ทั้ง 21 จังหวัด ในภาคเหนือและภาคกลางตอนบน พบว่า มีหน่วยงานที่ได้คะแนนประเมินเกินกว่า 400 คะแนน ทั้งสิ้น 90 หน่วยงาน จากหน่วยงานทั้งหมด 717 หน่วยงานที่ทำแบบประเมินฯ คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของหน่วยงานทั้งหมดที่ทำแบบประเมินความพร้อมเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยของหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 400 ถึง 480 อยู่ที่ระดับคะแนน 430 คิดเป็นร้อยละ 89.58 ของคะแนนทั้งหมด

ส่วนผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่สร้างขึ้นเป็นเกณฑ์ในการประเมินนั้น และสามารถเรียงลำดับหน่วยงานที่ได้คะแนนตามแบบประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงรายชื่อหน่วยงานในภาคเหนือและภาคกลางตอนบนที่ได้คะแนนสูงสุด 10 อันดับ

อันดับที่	ชื่อหน่วยงาน	จังหวัด	คะแนน
1	สำนักงานชลประทานที่ 1	เชียงใหม่	480
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1	ลำพูน	480
	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)	พิษณุโลก	480
	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	พิษณุโลก	480
	เทศบาลตำบลช่อแฮ	แพร่	480
2	เทศบาลตำบลท่าพล	เพชรบูรณ์	478
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2	พิษณุโลก	476
4	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	เชียงใหม่	475
5	องค์การบริหารส่วนตำบลสระ	เขียงราย	471
6	เทศบาลตำบลแม่จัน	เขียงราย	469
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท	ชัชนาท	467
8	โรงเรียนชาณุวิทยา	กำแพงเพชร	466
9	อำเภอหนองม่วงไข่	แพร่	462
10	เทศบาลตำบลบ้านแป้น	ลำพูน	461
	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์	สุพรรณบุรี	461

2.การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐ : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น คณะนักวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยคณะวิจัยได้มีการเผยแพร่ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภูมিরวมจำนวน 6 ครั้ง มีหน่วยงานเข้าร่วมประชุมจำนวน 995 หน่วยงาน มีตัวแทนหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมประชุมจำนวน 1,198 คน จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมจำนวน 1,847 หน่วยงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 53.87 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุม และคิดเป็นร้อยละ 64.86 ในกรณีของตัวแทนหน่วยงาน ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งที่	พื้นที่ กลุ่มจังหวัด	หน่วยงานที่เชิญ เข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้า ร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงาน ที่เข้าประชุม	หมายเหตุ (ว/ต/ป/ที่จัด)
1	บุรีรัมย์ สุรินทร์ นครราชสีมา	285	198	226	4 มี.ค. 52 บุรีรัมย์
2	ศรีสะเกษ อุบลฯ ยโสธร อำนาจเจริญ	335	181	211	5 มี.ค. 52 อุบลราชธานี
3	มุกดาหาร สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์	292	136	184	9 มี.ค. 52 มุกดาหาร
4	อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย	313	177	191	10 มี.ค. 52 อุดรธานี
5	ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ	336	161	210	11 มี.ค. 52 ขอนแก่น
6	ภูมิภาค จังหวัดในภาค	286	142	176	19 พ.ค.52 ขอนแก่น
รวม	ภาคอีสาน 19 จว.	1,847	995	1,198	

ในการดำเนินการจัดประชุมสัมมนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดรูปแบบการเผยแพร่ และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และวิธีการ

ประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสให้กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการติดตามและประเมินผล โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความโปร่งใส นอกจากนี้ ยังมีการชี้แจงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยและในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีในการติดตามและประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ และได้มีการแนะนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) เพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งมีการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ และการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

เพื่อให้เกิดผลในภาคปฏิบัติต่อหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น คณะผู้ศึกษาวิจัยได้มีการศึกษาถึงหน่วยงานต้นแบบที่มีคะแนนจากการประเมินการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสอยู่ในระดับสูงจำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่

1. โรงพยาบาลโสธร จังหวัดโสธร (มีคะแนนสูงสุด 470 คะแนน และมีผลงานด้านความโปร่งใสในฐานะตัวแทนจากราชการส่วนภูมิภาค)
2. เทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (มีคะแนนสูงสุด 468 คะแนน และมีผลงานด้านความโปร่งใสในฐานะตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล)
3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม (มีคะแนนสูงสุด 467 คะแนน และมีผลงานด้านความโปร่งใสในฐานะตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล)

ในการศึกษาตามโครงการดังกล่าว ได้มีการเชิญหน่วยงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีดังกล่าว ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสในระดับพื้นที่ รวมทั้งให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานด้านการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมการบริหารจัดที่มีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างของหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยจัดให้มีการสัมมนาเรื่อง “ประสบการณ์ในการจัดข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐภายใต้ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540” โดยมีผู้บริหารของหน่วยงานทั้ง 3 แห่ง ให้เกียรติบรรยายร่วมและจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานและขั้นตอนการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ดังนี้

- 1) นายแพทย์อดิเกียรติ เอี่ยมวรนิรันดร์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโสธร หน่วยงานรางวัลเกียรติยศด้านคุณภาพการให้บริการประชาชน ปี 2551 จากสำนักงาน ก.พ.ร.

2) นายอิทธิพล ตรีวัฒน์สุวรรณ นายกเทศมนตรีอุตรธานี หน่วยงานรางวัลดีเด่นด้านคุณภาพการให้บริการประชาชน ปี 2551 จากสำนักงาน ก.พ.ร. และรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ปี 2551

3) นายนายสมนึก ไชยสงค์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม หน่วยงานรางวัลพระปกเกล้าฯ ปี 2550

หน่วยงานภาครัฐทั้ง 3 หน่วยงานดังกล่าวนี้ ได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว รวมทั้งให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การสอบถามประสพการณ์ในการจัดข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐภายใต้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 จากคณะผู้บรรยายและหน่วยงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีจนได้รับรางวัลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพระปกเกล้าฯ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว มีผลให้หลายหน่วยงานได้ข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์การด้วยความโปร่งใส และการจัดระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด จากแบบประเมินที่คณะผู้วิจัยได้รับคืน 606 ฉบับพบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้วยคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐานคือ 39.49 คะแนน เฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐาน ได้ 276.43 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.59 ของคะแนนรวมทั้งหมด ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงผลสรุปคะแนนเฉลี่ยรวม ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	80	49.47	18.15
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	47.98	15.38
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	47.85	15.58

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	60	35.82	15.63
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	32.05	17.20
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	24.80	17.76
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	38.46	21.80
คะแนนเต็ม/ค่าเฉลี่ย	480	276.43 (39.49)	14.41

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐานจะพบว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานทั้ง 2 ส่วนมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีผลคะแนนในภาพรวมของภูมิภาค 276.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน ราชการในส่วนภูมิภาคได้คะแนนเฉลี่ย 275.81 คะแนน ในขณะที่ราชการในส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้คะแนนเฉลี่ย 279.65 โดยมีความแตกต่างกันเพียง 3.84 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ที่	จังหวัด	คะแนนเฉลี่ย ทั้งจังหวัด	คะแนนเฉลี่ย ของหน่วยงานราชการ ในส่วนภูมิภาค	คะแนนเฉลี่ย ของหน่วยงานปกครอง ส่วนท้องถิ่น
1	บุรีรัมย์	346.93	351.66	345.69
2	สุรินทร์	278.82	281.42	276.64
3	นครราชสีมา	288.68	341.25	273.11
4	อุบลราชธานี	273.87	272.61	274.46
5	ศรีสะเกษ	248.48	227.77	255.65
6	ยโสธร	263.76	260.70	265.80
7	อำนาจเจริญ	247.89	233.81	257.00
8	มุกดาหาร	279.43	300.90	269.68
9	สกลนคร	284.30	287.30	282.43
10	นครพนม	238.70	227.70	249.70
11	กาฬสินธุ์	278.38	234.33	311.41
12	อุดรธานี	276.38	325.00	253.94
13	หนองคาย	235.34	213.62	270.10
14	หนองบัวลำภู	321.80	308.60	333.81
15	เลย	283.87	291.75	279.93
16	ขอนแก่น	270.85	267.44	272.90
17	ร้อยเอ็ด	281.32	299.80	269.00
18	มหาสารคาม	269.66	254.12	279.23
19	ชัยภูมิ	277.70	260.62	292.88
	ค่าเฉลี่ยรวม	276.43	275.81	279.65

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 275.81 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.46 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน น้อยกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 279.65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ

58.26 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นมากกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานราชการ ส่วนภูมิภาคเพียงเล็กน้อย

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ถึง 276.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.58 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ค่อนข้างดี และหากมีการนำคะแนน 480 ไปกำหนดช่วงเฉลี่ย 5 ระดับ จะพบว่ามีกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

คะแนน 1-96	น้อยมาก	จำนวน 13	หน่วยงาน ร้อยละ 2.1
คะแนน 97-192	น้อย	จำนวน 123	หน่วยงาน ร้อยละ 20.1
คะแนน 193-288	ปานกลาง	จำนวน 157	หน่วยงาน ร้อยละ 26.0
คะแนน 289-384	มาก	จำนวน 203	หน่วยงาน ร้อยละ 33.5
คะแนน 385-480	มากที่สุด	จำนวน 110	หน่วยงาน ร้อยละ 18.3
รวม		จำนวน 606	หน่วยงาน

จากข้อมูลจะสังเกตได้ว่ามีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนน หรือมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 313 หน่วยงาน จาก 606 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 51.65 ของหน่วยงานทั้งหมดที่นำส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

ส่วนผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนด เพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่สร้างขึ้นเป็นเกณฑ์ในการประเมินนั้น และสามารถเรียงลำดับหน่วยงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้คะแนนตามแบบประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ได้ดังต่อไปนี้

ที่	หน่วยงานที่มีคะแนนสูงสุด	เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส							
	คะแนนเต็ม	80	70	70	60	60	60	80	คะแนน
1	โรงพยาบาลโสธร จ.โสธร	78	68	70	58	60	58	78	470
2	เทศบาลนครอุดรธานี จ.อุดรธานี	72	69	70	60	60	59	78	468

ที่	หน่วยงานที่มีคะแนนสูงสุด	เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส							
	คะแนนเต็ม	80	70	70	60	60	60	80	คะแนน
3	องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม	76	69	70	58	58	56	80	467
4	เทศบาลตำบลดงมะไฟ อ.เมือง จ.สกลนคร	77	69	70	58	55	60	77	466
5	เทศบาลตำบลพนา จ.อำนาจเจริญ	69	70	70	60	60	60	69	458
6	สนง.สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา	70	69	69	56	57	54	80	455
7	สนง.ประมงจังหวัดบุรีรัมย์	68	70	66	60	50	60	80	454
8	เทศบาลตำบลบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์	70	70	65	59	60	60	68	452
9	สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์	67	62	70	60	60	60	72	451
10	เทศบาลตำบลหัวทะเล จ. นครราชสีมา	66	70	70	60	60	55	70	451

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในส่วนอง
ราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ต่างก็มีศักยภาพในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด
ความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีแนวโน้มในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส
มากกว่า ก็ตาม แต่ก็แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการอย่างเหมาะสม ถ้ามีการแนว
ทางการพัฒนาและระบบการประเมินที่มีคุณภาพ

3. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนด ภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐ : ภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก

การดำเนินการในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกนั้น คณะนักวิจัยจากสถาบัน
เทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยคณะวิจัยได้มีการ
เผยแพร่ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภูมิภาค
รวมจำนวน 9 ครั้ง โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมประชุมจำนวน 1,722 หน่วยงาน จากหน่วยงานที่เชิญเข้า
ร่วมประชุมจำนวน 2,690 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 64.05 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นไปตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานภาครัฐในภาคกลาง ตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา

ครั้งที่	พื้นที่ กลุ่มจังหวัด	หน่วยงานที่เชิญ เข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้า ร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงาน ที่เข้าประชุม	หมายเหตุ (ว/ต/ป/ที่จัด)
1	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จันทบุรี ตราด	282	208	208	2 มี.ค. 52 จันทบุรี
2	ชลบุรี ระยอง	300	184	184	3 มี.ค. 52 ชลบุรี
3	ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา	300	153	153	20 เม.ย. 52 ปราจีนบุรี
4	ภาคตะวันตก เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์	300	209	209	16 มี.ค. 52 เพชรบุรี
5	ราชบุรี กาญจนบุรี	310	200	200	23 มี.ค. 52 ราชบุรี
6	ภาคกลาง นครปฐม ทulumธานี นนทบุรี นครนายก	320	178	178	9 เม.ย. 52 กรุงเทพฯ
7	สระบุรี สิงห์บุรี ลพบุรี ออยุธยา	325	218	218	4 พ.ค.52 สระบุรี
8	สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร	300	155	155	6 พ.ค.52 สมุทรปราการ
9	กรุงเทพมหานคร (ราชการส่วนกลาง)	253	219	219	27 เม.ย.52 กรุงเทพฯ
รวม	3 ภูมิภาค และ กรุงเทพฯ	2,690	1,722	1,722	ได้รับแบบ ประเมินคืน 1,164 ชุด

ในการดำเนินการจัดประชุมสัมมนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดรูปแบบการเผยแพร่และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และวิธีการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสให้กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีการ

เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการติดตามและประเมินผล โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความโปร่งใส นอกจากนี้ ยังมีการชี้แจงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยและในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีในการติดตามและประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ และได้มีการแนะนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) เพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งมีการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ และการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

1) การประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก จากแบบประเมินที่คณะผู้วิจัยได้รับคืน 1,164 ฉบับ จากหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทั้งหมด 1,724 หน่วยงาน ซึ่งคิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 67.52 ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า หน่วยงานต่างๆ ได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐาน 40.49 คะแนน เฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐาน ได้ 283.46 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59.05 ของคะแนนรวม 480 คะแนน ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงผลสรุปคะแนนเฉลี่ยรวม ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ
ในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	80	48.96	18.15
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	47.76	15.38
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	47.87	15.58
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	60	38.79	15.63

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	33.53	17.20
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	28.25	17.76
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	43.04	21.80
คะแนนเต็ม/ค่าเฉลี่ย	480	283.46 (40.49)	14.41

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก มีคะแนนเฉลี่ย 283.46 ซึ่งมีค่าคะแนนเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐานจะพบว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงานตามลำดับ

2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานทั้ง 2 ส่วนมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีผลคะแนนในภาพรวมของภูมิภาค 283.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน ราชการในส่วนภูมิภาคได้คะแนนเฉลี่ย 278.21 คะแนน ในขณะที่ราชการในส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้คะแนนเฉลี่ย 288.71 โดยมีความแตกต่างกัน 10.50 คะแนน

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีคะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน 278.21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.96 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน น้อยกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 288.71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ

60.10 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นมากกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานราชการ ซึ่งผลการศึกษาประเมินดังกล่าวถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี และหากมีการนำคะแนน 480 ไปกำหนดช่วงเฉลี่ย 5 ระดับ จะพบว่ามีการกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

คะแนน 1-96	น้อยมาก	จำนวน 33	หน่วยงาน ร้อยละ 2.8
คะแนน 97-192	น้อย	จำนวน 198	หน่วยงาน ร้อยละ 17.01
คะแนน 193-288	ปานกลาง	จำนวน 356	หน่วยงาน ร้อยละ 30.6
คะแนน 289-384	มาก	จำนวน 383	หน่วยงาน ร้อยละ 32.90
คะแนน 385-480	มากที่สุด	จำนวน 194	หน่วยงาน ร้อยละ 16.66
รวม		จำนวน 1,164	หน่วยงาน

จากข้อมูลจะสังเกตได้ว่า มีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนนขึ้นไปหรือมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 577 หน่วยงาน จาก 1,164 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 49.57 ของหน่วยงานที่นำส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นในระดับดี

ส่วนผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่สร้างขึ้นเป็นเกณฑ์ในการประเมินนั้น และสามารถเรียงลำดับหน่วยงานในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก ที่ได้คะแนนตามแบบประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงผลการประเมินความโปร่งใสในภาพรวมและแยกตามรายตัวชี้วัดของหน่วยงานภาครัฐ
ที่ได้ระดับมาตรฐานเป็นหน่วยงานต้นแบบ (Best Practice) ของแต่ละกลุ่มจังหวัด

ภาค	ชื่อหน่วยงาน	คะแนนรวม (480)	มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านที่						
			1	2	3	4	5	6	7
ราชการ ส่วนกลาง	สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	476	76	70	70	60	60	60	80
ภาคกลาง	สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ปทุมธานี 1	480	80	70	70	60	60	60	80
	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจังหวัดสมุทรสงคราม	480	80	70	70	60	60	60	80
	สำนักงานที่ดินจังหวัด พระนครศรีอยุธยา	460	76	70	69	59	52	60	74
ภาค ตะวันออก	อบต.บางกะไชย	474	74	70	70	60	60	60	80
	ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง	473	80	63	70	60	60	60	80
	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด สระแก้ว	473	73	70	70	60	60	60	80
ภาค ตะวันตก	อบต.รางบัว จังหวัดราชบุรี	479	79	70	70	60	60	60	80
	การประปาภูมิภาค ประจวบคีรีขันธ์	470	72	70	70	59	60	59	80

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานต้นแบบ (Best Practice) ของความโปร่งใสที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการประเมินตนเอง คือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ปทุมธานี 1 และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรสงคราม โดยได้คะแนนเต็ม 480 คะแนน และได้คะแนนเต็มในทุกตัวชี้วัดทั้ง 7 ด้าน สำหรับหน่วยงานต้นแบบความโปร่งใสที่ได้คะแนนเต็มทุกตัวชี้วัด ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) มีด้วยกัน 4 หน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรุงเทพมหานคร อบต.บางกะไชย จังหวัดจันทบุรี ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระแก้ว และ อบต.รางบัว จังหวัดราชบุรี ส่วนสำนักงานตำรวจภูธรจังหวัดระยอง ก็ได้คะแนนเต็มทุกตัวชี้วัดเช่นกัน ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 2 คือมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต้นแบบที่ได้คะแนนเต็มในตัวชี้วัดด้านที่ 5 3 2 และ 7 เท่านั้น คือ การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วน

สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้คะแนนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานต้นแบบอื่น ๆ คือได้ 460 คะแนน และได้คะแนนเต็มเพียง 2 ด้านคือมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านที่ 2 (ด้านการบริหารงาน) และ 6 (ด้านการติดตามและประเมินผล) เท่านั้น

4. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐ : ภาคใต้

การดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด นั้น คณะนักวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยคณะวิจัยได้มีการเผยแพร่ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและในระดับภูมิภาค รวมจำนวน 5 ครั้ง มีหน่วยงานที่ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น 779 หน่วยงาน และมีบุคลากรซึ่งเป็นตัวแทนของหน่วยงานเข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวนทั้งสิ้น 895 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 52.60 จากหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมจำนวน 1,481 หน่วยงาน และคิดเป็นร้อยละ 60.43 ในกรณีของตัวแทนหน่วยงาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานต่างๆ ในภาคใต้มีผลที่น่าพอใจและเป็นไปตามเกณฑ์จำนวนหน่วยงานที่กำหนดไว้

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาในภาคใต้

ครั้งที่	พื้นที่ กลุ่มจังหวัด	หน่วยงานที่เชิญ เข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้า ร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงาน ที่เข้าประชุม	หมายเหตุ (ว/ต/ป/ที่จัด)
1	สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีฯ	325	166	184	30 มี.ค.52 สุราษฎร์ธานี
2	สงขลา ตรัง สตูล พัทลุง	330	167	187	31 มี.ค. 52 สงขลา
3	ปัตตานี ยะลา นราธิวาส	279	189	203	1 เม.ย. 52 ปัตตานี
4	พังงา กระบี่ ภูเก็ต ระนอง	247	154	167	3 เม.ย. 52 พังงา
5	รอบภูมิภาค นครศรีธรรมราช	300	103	154	29 พ.ค. 52 นครศรีธรรมราช
รวม	ภาคใต้	1,481	779	895	ได้รับแบบประเมิน คืน 421 ชุด

ในการดำเนินการจัดประชุมสัมมนาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ดังกล่าว ได้มีการเผยแพร่และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส รวมทั้งวิธีการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสให้กับตัวแทนหน่วยงานของรัฐให้รับทราบ เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการรองรับการติดตามและประเมินผลโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540. รวมทั้งมีการชี้แจงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยและในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีในการติดตามและประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

นอกจากนี้ยังได้แนะนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) เพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส มีการประชุมกลุ่มย่อยของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่าตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในกลุ่มจังหวัดภาคใต้มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว รวมทั้งให้ความสนใจเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ในการรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

ในการศึกษาในระดับภูมิภาค ได้มีการเชิญหน่วยงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีและมีคะแนนจากการประเมินโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสในระดับสูงดังกล่าว เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและแนวทางการปฏิบัติในระดับภูมิภาค รวมทั้งให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานด้านการจัดระบบข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้เพื่อให้เป็นตัวอย่างของหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีการสัมมนาเรื่อง “ประสบการณ์ในการจัดข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐภายใต้ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540” โดยมีผู้บริหารของหน่วยงานให้เกียรติบรรยายร่วม ดังนี้

1) นายแพทย์สุวัฒน์ วิริยพงษ์สุกิจ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเทพา จังหวัดสงขลา หน่วยงานที่ได้รับรางวัลเกียรติยศด้านคุณภาพภาพการให้บริการประชาชน ปี 51 จากสำนักงาน ก.พ.ร.

2) นายชาติ กางอิม นายกเทศมนตรีนครตรัง หน่วยงานที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณภาพการให้บริการประชาชน ปี 51 จากสำนักงาน ก.พ.ร. และรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ปี 51

3) นายประเสริฐ แซ่เต๋ นายกเทศมนตรีตำบลกำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ. สงขลา ซึ่งหน่วยงานที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้าปี 51 ด้านความโปร่งใส

ในการสัมมนาดังกล่าว ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ และมีการซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในภาคใต้ มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าว รวมทั้งให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การสอบถามประสบการณ์ในการจัดข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐภายใต้ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 จากคณะผู้บรรยาย/หน่วยงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีจนได้รับรางวัลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว มีผลให้หลายหน่วยงานได้ข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรว่าด้วยความโปร่งใส และการจัดระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีการศึกษาในแต่ละส่วนดังนี้

1) การประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสในภาคใต้ 14 จังหวัด จากแบบประเมินที่คณะผู้วิจัยได้รับคืน 421 ฉบับ พบว่า โดยภาพรวมหน่วยงานมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้วยคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐาน คือ 38.54 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐานได้ 269.79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.21 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงผลสรุปคะแนนเฉลี่ยรวม ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ
ในภาคใต้จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	80	49.85	18.25
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	47.73	16.23
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	45.69	15.63
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	60	35.00	15.58
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	29.45	17.13

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	22.72	16.73
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	38.74	19.36
คะแนนเต็ม/ผลรวม/ค่าเฉลี่ย	480	269.79 (38.54)	16.94

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคใต้มีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 269.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.21 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐในภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐานจะพบว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น

พบว่า หน่วยงานทั้ง 2 ส่วนมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีผลคะแนนในภาพรวมของภูมิภาค 269.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน ราชการในส่วนภูมิภาคได้คะแนนเฉลี่ย 267.55 คะแนน ในขณะที่หน่วยงานราชการในส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ได้คะแนนเฉลี่ย 271.24 โดยมีความแตกต่างกันเพียง 4 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ย		
	รวมรายจังหวัด	ส่วนราชการใน ส่วนภูมิภาค	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
1. สุราษฎร์ธานี	281.38	330.86	258.35
2. ชุมพร	257.55	219.00	272.24
3. นครศรีธรรมราช	258.30	236.62	270.84
4. สงขลา	284.21	255.55	305.05
5. ตรัง	274.00	285.20	266.00
6. สตูล	253.00	199.00	277.00
7. พัทลุง	275.00	271.00	276.19
8. ปัตตานี	264.54	282.48	252.72
9. ยะลา	255.50	275.86	242.79
10. นราธิวาส	283.90	336.78	263.71
11. พังงา	255.70	220.58	275.76
12. กระบี่	286.24	271.38	292.32
13. ภูเก็ต	280.80	284.33	278.81
14. ระนอง	267.66	275.69	262.03
เฉลี่ย	269.79	267.55	271.24

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคมีเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 267.55 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.74 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน น้อยกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 7 มาตรฐาน ได้ 271.24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.51 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐในส่วนท้องถิ่นได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นมากกว่าคะแนนการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานราชการ ส่วนภูมิภาคเพียงเล็กน้อย

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคใต้มีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 269.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน และหากมีการนำคะแนน 480 ไปกำหนดช่วงเฉลี่ย 5 ระดับ จะพบว่ามีการกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

กลุ่มคะแนน 1-96	น้อยมาก	จำนวน 34	หน่วยงาน เท่ากับร้อยละ 8
กลุ่มคะแนน 97-192	น้อย	จำนวน 59	หน่วยงาน เท่ากับร้อยละ 14
กลุ่มคะแนน 193-288	ปานกลาง	จำนวน 126	หน่วยงาน ร้อยละ 30
กลุ่มคะแนน 289-384	มาก	จำนวน 105	หน่วยงาน ร้อยละ 25
กลุ่มคะแนน 385-480	มากที่สุด	จำนวน 97	หน่วยงาน ร้อยละ 23
รวม		จำนวน 421 หน่วยงาน	

จากข้อมูลจะสังเกตได้ว่ามีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนนหรือมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 202 หน่วยงาน จาก 421 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 47.98 ของหน่วยงานที่น่าส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นในระดับดี

ส่วนผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่สร้างขึ้นเป็นเกณฑ์ในการประเมินนั้น และสามารถเรียงลำดับหน่วยงานในภาคใต้ที่ได้คะแนนตามแบบประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ ได้ดังต่อไปนี้

ที่	หน่วยงานที่มีคะแนนสูงสุด	เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส							คะแนน ที่ได้
		1	2	3	4	5	6	7	
	เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส								
	คะแนนเต็ม	80	70	70	60	60	60	80	
1	เทศบาลนครตรัง	80	68	70	60	60	60	78	476
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	78	68	70	59	59	58	78	470
3	เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา	78	68	70	58	60	58	77	469

ที่	หน่วยงานที่มีคะแนนสูงสุด	เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส							คะแนน ที่ได้
		1	2	3	4	5	6	7	
	เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส								
	คะแนนเต็ม	80	70	70	60	60	60	80	
4	เทศบาลตำบลราไวย์ จ.ภูเก็ต	80	68	70	57	60	57	74	466
5	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน จ.กระบี่	80	68	70	57	60	57	74	466
6	สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดสุราษฎร์ธานี	74	68	68	60	58	58	72	460
7	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	77	64	66	60	60	58	74	459
8	เทศบาลตำบลอ่าวพะยูน จ.พัทลุง	80	70	70	60	60	40	78	458
9	เทศบาลนครหาดใหญ่ จ.สงขลา	80	70	66	58	58	50	70	452
10	สนง.ขนส่งจังหวัดปัตตานี	78	65	68	54	56	55	75	451

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐในภาคใต้ทั้งในส่วนของการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ต่างก็มีศักยภาพในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจะมีแนวโน้มในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสมากกว่า ก็ตาม แต่ก็แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการอย่างเหมาะสม ถ้ามีการแนวทางการพัฒนาและระบบการประเมินที่มีคุณภาพ

5. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐในระดับกรม องค์การอิสระ องค์การมหาชน และระดับกระทรวง (ราชการส่วนกลาง)

นอกจากการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐในระดับภูมิภาคแล้ว คณะผู้วิจัย โดย สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยังได้มีการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐในระดับกรม องค์การอิสระ องค์การมหาชน และระดับกระทรวง เพื่อให้หน่วยงานในระดับดังกล่าว มีการเตรียมความ

พร้อมในการรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และมีบทบาทในการผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดในระดับภูมิภาคดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

ในการจัดประชุมดังกล่าว ได้มีการประชุม ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี (เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2552) โดยมีหน่วยงานระดับต่างๆ เข้าร่วมประชุมจำนวน 160 หน่วยงาน จากจำนวนหน่วยงานที่เชิญ 221 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 72.39 และมีตัวแทนจากหน่วยงานเข้าร่วมสัมมนาจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 95.74 โดยรูปแบบการประชุมสัมมนานี้เน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของการสร้างตัวชี้วัดความโปร่งใส การดำเนินการในเชิงนโยบายเพื่อผลักดันให้เกิดการนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ไปใช้ในการพัฒนาด้านความโปร่งใสของหน่วยงาน

สำหรับผลการประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส จากแบบประเมินที่คณะผู้วิจัยได้รับคืน 78 ฉบับ (หน่วยงาน) พบว่าหน่วยงานราชการส่วนกลางได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐาน คือ 45.14 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐานได้ 307.31 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64.02 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงผลสรุปคะแนนเฉลี่ยรวม ความโปร่งใสของหน่วยงานราชการส่วนกลาง
จำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า S.D.
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	80	52.58	17.25
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	50.37	16.23
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	48.62	15.63
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	60	41.21	15.58
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	43.81	17.13

6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	36.96	16.53
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	42.43	18.36
คะแนนเต็ม/ผลรวม/ค่าเฉลี่ย	480	307.31 (45.14)	14.74

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐใน ส่วนกลางมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 307.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.02 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐใน ส่วนกลางมีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐใน ส่วนกลางได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐานจะพบว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

สำหรับหน่วยงานราชการใน ส่วนกลางที่มีคะแนนการประเมินตนเองสูงสุด เพื่อนำเป็นหน่วยงานต้นแบบนั้น ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรุงเทพมหานคร โดยมีผลคะแนนรวม 480 คะแนน

4.2 สรุปผลการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ

จากการดำเนินการตาม “โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540” ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นการจัดประชุมสัมมนาและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับตัวแทนหน่วยงานของรัฐในลักษณะของกลุ่มจังหวัดละระดับภูมิภาค รวมจำนวน 29 ครั้งนั้น ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า มีหน่วยงานภาครัฐเข้า

ร่วมประชุมทั้งสิ้น จำนวน 4,723 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 55.80 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 8,464 หน่วยงาน และมีบุคลากรในหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมประชุม จำนวน 5,093 คน คิดเป็นร้อยละ 59.24 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมด โดยมีผลสรุปดังนี้

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาตามโครงการทั่วประเทศ

ภาค	หน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม	แบบประเมินที่ได้รับคืน
เหนือและภาคกลางตอนบน	2,226	1,067	1,067	717
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,847	995	1,198	606
กลาง ตะวันตก และตะวันออก	2,690	1,722	1,722	1,164
ใต้	1,481	779	985	421
ราชการส่วนกลาง	221	160	211	78
รวม	8,464	4,723	5,093	2,986
ร้อยละ	100	ร้อยละ 55.80	ร้อยละ 60.17	ร้อยละ 63.22 จาก 4,723 หน่วยงาน

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะผู้วิจัยทั้ง 3 สถาบัน ได้มีการดำเนินการครบใน 4 ภูมิภาค และในราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนหน่วยงานของรัฐในลักษณะของการประชุมในกลุ่มจังหวัดและในระดับภูมิภาค รวมจำนวน 29 ครั้งนั้น ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐสามารถนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประยุกต์ใช้ในหน่วยงานเพื่อให้เกิดกระบวนการที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสของในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้ ถึงแม้ว่าจะมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไม่สูงมาก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการ

ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐต่อไป

1) สรุปผลการศึกษาประเมินคะแนนเฉลี่ยของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสทั่วประเทศ พบว่า หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละมาตรฐาน คือ 40.85 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐานได้ 282.54 คะแนน โดยคิดเป็นร้อยละ 58.86 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน ดังตารางสรุปต่อไปนี้

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ส่วนกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม (เฉลี่ย)
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ	80	52.58	48.46	49.47	48.96	49.85	49.86
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	50.37	47.61	47.98	47.76	47.73	48.29
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	48.62	47.47	47.85	47.87	45.69	47.50
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารบุคคล	60	41.21	37.70	35.82	38.79	35.00	37.70
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	43.81	31.44	32.05	33.53	28.35	33.83
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	36.96	27.58	24.80	28.25	22.72	27.86
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	42.43	39.74	38.46	43.04	38.64	40.46
ค่าเฉลี่ย		45.14	40.00	39.49	41.17	38.54	40.85
คะแนนเต็ม	480	307.31	280	276.43	283.46	269.79	282.54

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 282.54 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.86 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ค่อนข้างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐมีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่แล้ว โดยหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 282.54 และหากมีการนำคะแนน 480 ไปกำหนดช่วงเฉลี่ย 5 ระดับ (ช่วงละ 96 คะแนน) จะพบว่ามีกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

กลุ่มช่วงคะแนน	ส่วนกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม (เฉลี่ย)
กลุ่มคะแนน 1-96	-	45	13	33	34	125
กลุ่มคะแนน 97-192	2	133	123	198	59	515
กลุ่มคะแนน 193-288	34	237	157	356	126	910
กลุ่มคะแนน 289-384	24	212	203	383	105	927
กลุ่มคะแนน 385-480	8	90	110	194	97	499
รวม	78	717	606	1,164	421	2,986

จากข้อมูลจะสังเกตเห็นได้ว่ามีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนนหรือมีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 1,426 หน่วยงาน จาก 2,986 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 47.77 ของหน่วยงานทั้งหมดที่นำส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้จัดทำขึ้นในระดับดี

สำหรับ ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีผลคะแนนเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์มาตรฐานที่แตกต่างกันไป โดยราชการส่วนกลางมีผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินมากที่สุด 307.31 คะแนน รองลงมา ได้แก่ หน่วยงานราชการในส่วนท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ย 284.84 คะแนน และราชการส่วนภูมิภาค มีคะแนนเฉลี่ย 270.39 คะแนน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคมีแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงถึง 36.92 คะแนน ในขณะที่ราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่นก็มีคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน 17.09 คะแนน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หน่วยงานทั้ง 3 ส่วน มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่แตกต่างกัน ดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่าง หน่วยงานราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น	ภาค เหนือ	ภาค อีสาน	ภาค กลาง	ภาค ใต้	รวม (เฉลี่ย)
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ราชการในส่วนกลาง	307.31				
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ราชการในส่วนภูมิภาค	260.0	275.81	278.21	267.55	270.39
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ปกครองส่วนท้องถิ่น	300.0	279.65	288.71	271.24	284.84
คะแนนเฉลี่ยในภาพรวม	280.0	276.43	283.46	269.79	287.51

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 282.54 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน (48 ตัวชี้วัด ๆ ละ 10 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 58.86 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบความโปร่งใสของหน่วยงานตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และมีความแตกต่างกันของหน่วยงานทั้ง 3 ส่วน โดยราชการส่วนกลางมีผลคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ราชการส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนภูมิภาคตามลำดับ